A Tanács és a tagállamok kormányainak a Tanács keretében ülésező képviselői által kialakított állásfoglalás (2008. november 21.) a pályaorientációnak az egész életen át tartó tanulás stratégiáiba való fokozottabb integrálásáról

(2008/C 319/02)

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA ÉS A TAGÁLLAMOK KORMÁNYAINAK A TANÁCS KERETÉBEN ÜLÉSEZŐ KÉPVISELŐI:

FIGYELEMBE VÉVE, HOGY:

1. A kereskedelem növekvő globalizációja, valamint az aktív életkor meghosszabbodása minden eddiginél jobban megkívánja az egyéni készségek folyamatos alakítását annak érdekében, hogy az előrelátható vagy szükséges változások előtt lehessen járni, és ezáltal biztosabbá váljon a pályafutás.

2. Az Európai Unió bővítése megnövelte a mobilitási lehetőségeket az oktatás, képzés terén, valamint a munkaerőpiacon, és ezáltal szükségessé vált az uniós polgárok felkészítése arra, hogy tanulási és szakmai pályafutásukat szélesebb földrajzi keretben alakítsák ki.

3. A polgárok életére egyre inkább jellemző a többszöri átmenet: nevezetesen a közoktatásból szakképzésbe, a felsőoktatásba vagy a foglalkoztatásba, a foglalkoztatásból a munkanélküliségbe, illetve a továbbképzések vagy a munkaerőpiac elhagyása felé. A pályaorientáció meghatározó szerepet játszik azokban a fontos döntésekben, amelyeket az egyéneknek életük során meg kell hozniuk. Emellett hozzájárulhat ahhoz, hogy az egyének nagyobb felelősséget vállaljanak saját pályafutásuk biztonságosabb alakításában a jelenlegi munkaerőpiac keretein belül, és hogy könnyebben egyensúlyt tudjanak teremteni magán- és szakmai életük között.

4. A munkaerőpiacot a tartós munkanélküliség és egyes ágazatokban a munkaerő-toborzási nehézségek közötti egyensúlyhiány jellemzi, míg a pályaorientáció olyan eszközt jelent, amellyel jobban ki lehet elégíteni a munkaerőpiac igényeit.

5. A társadalmi befogadás és az esélyegyenlőség továbbra is jelentős kihívás az oktatási, képzési és foglalkoztatási politika számára.

MEGERŐSÍTIK:

a pályaorientáció olyan tartós folyamatként való meghatározását, amely lehetővé teszi a polgárok számára, hogy minden életkorban, életük bármely pontján felmérjék képességeiket, kompetenciáikat és érdeklődési területeiket, oktatással, képzéssel és foglalkoztatással kapcsolatos döntéseket hozzanak, alakítsák egyéni életpályájukat a tanulás és a munka terén, továbbá más olyan területeken, ahol képességeket és kompetenciákat lehet elsajátítani és/vagy használni. A pályaorientációba beletartoznak a tájékoztatással, a tanácsadással, a kompetencia-felméréssel, a támogatással, valamint a döntéshozatali és életpályamenedzsment-készségek oktatásával kapcsolatos egyéni és csoportos tevékenységek.

EMLÉKEZTETNEK ARRA, HOGY:

1. „az egész életen át tartó tanulás területére vonatkozó politikák, rendszerek és gyakorlatok megerősítéséről" szóló, 2004. május 28-i tanácsi állásfoglalás ([1]) meghatározza a valamennyi uniós állampolgár egész életen át tartó pályaorientációjára vonatkozó politika fő céljait;

2. az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciákról szóló, 2006. december 18-i európai parlamenti és tanácsi ajánlás ([2]) hangsúlyozza, hogy több kulcskompetencia közül a rendelkezésre álló oktatási és képzési lehetőségek, pályaorientáció és/vagy támogatás közötti tájékozódás képessége döntő fontosságú az egyének személyes és szakmai fejlődése, valamint társadalmi beilleszkedése szempontjából;

3. „az új munkahelyekhez szükséges új készségek" című 2007. november 15-i tanácsi állásfoglalás ([3]) felhívja a tagállamokat és a Bizottságot, hogy készítsék fel a polgárokat a tudásalapú társadalomban megjelenő új munkahelyekre olyan szakmai pályaorientációs szolgáltatások révén, amely lehetővé teszi a munkát keresők számára, hogy azonosítsák azokat a kompetenciamodulokat, amelyekre az olyan új munkakörök betöltéséhez van szükség, ahol készséghiány mutatkozik;

4. „az egész életen át tartó tanulás megvalósítása a tudás, a kreativitás és az innováció fejlesztése érdekében" munkaprogram megvalósításáról szóló 2008. évi időközi közös tanácsi és bizottsági jelentés ([4]) emlékeztet arra, hogy „*az egész életen át tartó pályaorientációnak (…) különös figyelmet kell szentelni*";

5. „az oktatásra és képzésre vonatkozó lisszaboni célkitűzések tekintetében elért haladás nyomon követésére szolgáló mutatók és referenciaértékek összefüggő keretrendszeréről" szóló, 2007. május 25-i tanácsi következtetések ([5]) olyan fontos eszközt képeznek, amelynek segítségével értékelhető a lisszaboni stratégia által kitűzött célok megvalósulása, és ezáltal nyomon követhető, hogy a tagállamok az egész életen át tartó tanulási stratégiájuk keretében milyen eredményeket értek el a pályaorientáció terén;

6. „az egész életen át tartó tanulás Európai Képesítési Keretrendszerének létrehozásáról" szóló, 2008. április 23-i európai parlamenti és tanácsi ajánlás ([6]) olyan közös referenciakeretet vezet be, amely a különböző képesítési rendszerek és szintek közötti megfeleltetés eszközeként szolgál. A keretrendszer célja, hogy megkönnyítse a munkavállalók mobilitását, és a pályaorientációt a tagállamok oktatási és foglalkoztatási politikáinak és gyakorlatainak szerves részévé tegye;

([1]) 9286/04.
([2]) HL L 394., 2006.12.30., 10. o.
([3]) HL C 290., 2007.12.4., 1. o.
([4]) 5723/08.
([5]) HL C 311., 2007.12.21., 13. o.
([6]) HL C 111., 2008.5.6., 1. o.

7. a felnőttkori tanulásról szóló 2008. május 22-i tanácsi következtetések [1] emlékeztetnek arra, hogy a felnőttkori tanulás megerősítése gazdasági, társadalmi és egyéni előnyökkel jár, és hangsúlyozzák azt a tényt, hogy a hatóságok feladata a jól működő, személyközpontú információs és pályaorientációs rendszerek létrehozása annak érdekében, hogy az egyéneknek valós esélyt adjanak arra, hogy aktívabb és önállóbb tanulókká váljanak.

MEGÁLLAPÍTJÁK, HOGY:

1. a közelmúltban készült értékelő jelentések – különösen az Európai Szakképzés-fejlesztési Központnak (Cedefop) a 2004. évi állásfoglalás végrehajtásáról szóló 2008-as jelentése – hangsúlyozzák, hogy bár történtek előrelépések, további erőfeszítésekre van szükség a pályaorientációs szolgáltatások minőségének javítása, az egyének igényeire és elvárásaira összpontosító méltányosabb hozzáférés, valamint a már meglévő pályaorientációs szolgáltatások közötti partnerségek összehangolása és újak kialakítása érdekében;
2. a tagállamok 2007-ben létrehozták az Európai Pályaorientációs Szakpolitikai Hálózatot (ELGPN), amely azon tagállamok képviselőiből áll, amelyek részt kívánnak benne venni, és ezáltal fokozni kívánják kölcsönös tanulási és az együttműködési lehetőségeket a tagállamok között az egész életen át tartó pályaorientációra vonatkozó politikák, rendszerek és gyakorlatok kidolgozása céljából;
3. meg kell erősíteni azokat a prioritásokat, amelyek a pályaorientációs politikának az egész életen át tartó tanulásra vonatkozó nemzeti stratégiák keretében történő, aktív végrehajtására irányulnak. E prioritásokat az európai eszközrendszer kihasználásával konkrét tevékenységekben kell meghatározni.

FELKÉRIK A TAGÁLLAMOKAT, HOGY:

– a lisszaboni stratégiával, valamint az oktatás és képzés terén folytatott európai együttműködésre irányuló stratégiai kerettel összhangban erősítsék meg a pályaorientáció szerepét az egész életen át tartó tanulásra vonatkozó nemzeti stratégiákban,
– adott esetben vizsgálják felül a nemzeti szintű pályaorientációs szakpolitikákat és gyakorlatokat,
– a nemzeti viszonyokkal és jogszabályokkal összhangban és az állampolgárok egész életen át tartó pályája során az átmenetek megkönnyítése céljából alkalmazzák az alábbi alapelveket (a prioritási tengelyek részletes leírását a melléklet tartalmazza):
  1. az életpályamenedzsment-készségek egész életen át tartó elsajátításának ösztönzése;
  2. a pályaorientációs szolgáltatások elérhetőségének megkönnyítése valamennyi polgár számára;
  3. a pályaorientációs szolgáltatások minőségbiztosításának megteremtése;
  4. a különböző nemzeti, regionális és helyi szereplők közötti koordináció és együttműködés ösztönzése,
– használják ki az Egész Életen Át Tartó Tanulás Programja és az európai strukturális alapok által kínált lehetőségeket, a tagállamok prioritásaival összhangban.

FELKÉRIK A TAGÁLLAMOKAT ÉS A BIZOTTSÁGOT, HOGY SAJÁT HATÁSKÖRÜKÖN BELÜL:

1. erősítsék meg az egész életen át tartó pályaorientáció terén folytatott európai együttműködést, különösen az Európai Pályaorientációs Szakpolitikai Hálózat (ELGPN) révén, az Egész Életen Át Tartó Tanulás Programja támogatásával, és a Cedefop-pal folytatott kapcsolattartás mellett.

   Különösen:

   – tegyék lehetővé a tagállamok számára, hogy kölcsönösen tájékoztassák egymást szakpolitikáikról, gyakorlataikról és az ezekre vonatkozó értékeléseikről, hogy egymás sikereiből profitálhassanak,
   – kérdőívek, tanulmányok, jelentések, és az egymástól való tanulás – többek közt esettanulmányok és európai szintű konferenciák – révén kövessék nyomon az ezen ajánlásban foglalt négy prioritási tengely nemzeti és európai szintű megvalósítását,
   – törekedjenek arra, hogy biztosítsák az egész életen át tartó pályaorientációnak az európai politikák különböző területeivel való koherenciáját és az azokhoz való illeszkedését, főként a foglalkoztatásra és a társadalmi befogadásra vonatkozó politikák vonatkozásában,
   – vizsgálják meg, hogy szükséges-e részletesebb szakmai értékelés alapján álló európai szintű pályaorientációs szakpolitikát kidolgozni;
2. a polgárok és a pályaorientációban érintett szereplők számára – különösen az Euroguidance hálózaton keresztül – kínáljanak megbízható információs forrásokat, amelyek kiterjednek a tagállamok oktatási és képzési rendszereinek és pályaorientációs szolgáltatásainak egészére;
3. az ezen állásfoglalásban szereplő négy prioritási tengellyel összhangban harmadik országokban is ösztönözzék az egész életen át tartó pályaorientáció kialakítását, különösen az Európai Képzési Alapítvány tevékenységén keresztül.

---

[1] HL C 140., 2008.6.6., 10. o.

MELLÉKLET

PRIORITÁSI TENGELYEK

1. PRIORITÁSI TENGELY: AZ ÉLETPÁLYAMENEDZSMENT-KÉSZSÉGEK EGÉSZ ÉLETEN ÁT TARTÓ ELSAJÁTÍTÁSÁNAK ÖSZTÖNZÉSE

Az életpályamenedzsment-készségek meghatározó szerepet játszanak abban, hogy a polgárok maguk alakíthassák oktatási, képzési és integrációs pályájukat, valamint szakmai pályafutásukat. Ezek a készségek – amelyeket az egész életen át meg kell őrizni – a kulcskompetenciákon, azaz a tanulás elsajátításának készségén, a szociális és állampolgári kompetenciákon, többek közt az interkulturális kompetenciákon, valamint a kezdeményező- és vállalkozókészségen alapulnak. A életpályamenedzsment-készségek, főként az átmenetek szakaszaiban, az alábbiakat foglalják magukban:

– a gazdasági környezettel, a vállalkozásokkal és a szakmákkal kapcsolatos ismeretek szerzése,

– az önértékelés, önismeret, valamint a formális, informális és nem formális oktatás keretében szerzett kompetenciák leírásának képessége,

– az oktatási, képzési és képesítési rendszerek ismerete.

Ahhoz, hogy e prioritási tengelyen belül eredményeket érjenek el, a tagállamoknak egyedi helyzetüktől függően az alábbiakat kell megfontolniuk:

– az életpályamenedzsment-készségek fejlesztését elősegítő oktatási és tanulási tevékenységek beépítése az általános oktatási, szakképzési és felsőoktatási programokba,

– a tanárok és oktatók felkészítése az ilyen tevékenységek folytatására, és támogatásuk e feladat végrehajtásában,

– a szülők ösztönzése arra, hogy szerepet vállaljanak a pályaorientációs kérdésekben,

– a civil szervezetek és a szociális partnerek fokozottabb bevonása ezen a területen,

– az információhoz való hozzáférés megkönnyítése a képzési lehetőségekkel és azzal kapcsolatban, hogy ezek hogyan kapcsolódnak a szakmákhoz, valamint egy adott területen várható készségigényekre vonatkozóan,

– a életpályamenedzsment-készségek fejlesztése a felnőtteknek szóló képzési programokban,

– a pályaorientáció felvétele az iskolai intézmények, a szakoktatási és szakképzési szolgáltatók és a felsőfokú oktatási intézmények célkitűzései közé; különösen a munka világába való beilleszkedésnek, valamint a munkaerőpiac helyi, nemzeti és európai szintű működésének a figyelembevétele.

2. PRIORITÁSI TENGELY: A PÁLYAORIENTÁCIÓS SZOLGÁLTATÁSOK ELÉRHETŐSÉGÉNEK MEGKÖNNYÍTÉSE VALAMENNYI POLGÁR SZÁMÁRA

A pályaorientációs szolgáltatásokat mint általános érdekű szolgáltatásokat mindenki számára – a meglevő ismeretek és az adott készségek szintjétől függetlenül – elérhetővé kell tenni, a szolgáltatások legyenek továbbá jól érthetőek és relevánsak. Külön erőfeszítést kell tenni annak érdekében, hogy a leghátrányosabb helyzetű csoportok és különleges szükségletekkel rendelkező személyek könnyebben hozzáférjenek a pályaorientációs szolgáltatásokhoz.

Ahhoz, hogy e prioritási tengelyen belül eredményeket érjenek el, a tagállamoknak egyedi helyzetüktől függően az alábbiakat kell megfontolniuk:

– a nyilvánosság körében aktívan népszerűsíteni kell a pályaorientációs szolgáltatásokat, és ismertségüket a tájékoztatás és a kommunikáció minden eszközével biztosítani kell,

– a polgárok elvárásainak és igényeinek értékeléséből kiindulva, továbbá élet- és munkakörülményeiket figyelembe véve világos és könnyen hozzáférhető szolgáltatások skáláját kell biztosítani,

– lehetővé kell tenni a polgárok számára, hogy a formális, nem formális és informális oktatás során szerzett ismereteik munkaerő-piaci elfogadtatásához és elismertetéséhez nyújtott támogatás előnyeiből részesülhessenek, hogy megőrizhessék munkahelyüket és foglalkoztathatóságukat, különösen szakmai pályafutásuk második felében,

– ösztönözni kell a pályainformációs forrásokhoz való szabad hozzáférést, az információk kereséséhez nyújtott segítséget, a személyes tanácsadást és az intézményi támogatást.

3. PRIORITÁSI TENGELY: A PÁLYAORIENTÁCIÓS SZOLGÁLTATÁSOK MINŐSÉGBIZTOSÍTÁSÁNAK MEGTEREMTÉSE

A tagállamok közös célja a minőségi pályaorientációs szolgáltatások kialakítása.

Ahhoz, hogy e prioritási tengelyen belül eredményeket érjenek el, a tagállamoknak egyedi helyzetüktől függően az alábbiakat kell megfontolniuk:

– a felhasználók elvárásainak és a munkaerőpiac realitásainak figyelembevételével javítani kell a pályaorientációval kapcsolatos tájékoztatás és tanácsadás minőségét, és biztosítani kell objektivitását,

– a tájékoztatás, a tanácsadás és a támogatás során biztosítani kell, hogy azok igazodjanak a különböző felhasználók igényeihez,

– a nemzeti erőforrásokra, valamint az Európai Unió közös eszközeire, főként a CEDEFOP-ra támaszkodva ki kell alakítani a foglalkoztatásra és a készségekre vonatkozó tervezés eszközeit,

– a képzési kínálattal és a helyi munkaerőpiac működésével kapcsolatos információkat a helyi viszonyokra vonatkozó lebontásban is elérhetővé kell tenni,

– többek között az alap- és továbbképzés révén javítani kell a pályaorientáció szakmai követelményeit, különösen a tájékoztatás, a tanácsadás, a támogatás tekintetében ösztönözni kell a pályaorientációs szakemberek kompetenciáinak és készségeinek fejlesztését, hogy jobban meg tudjanak felelni mind a polgárok, mind a szakpolitikai döntéshozók igényeinek és elvárásainak,

– adott esetben egyrészt a szolgáltatást igénybe vevők észrevételein, másrészt az általuk középtávon tapasztalt előnyökön alapuló, megbízható adatok gyűjtése révén fel kell mérni a pályaorientációs szolgáltatások hatékonyságát,

– a pályaorientációs szolgáltatásokat illetően minőségi előírásokat kell kidolgozni, amelyek meghatározzák a kínált szolgáltatást, és a módszerek és a folyamatok mellett a kedvezményezett céljaira és eredményeire is kiterjednek.

4. PRIORITÁSI TENGELY: A KÜLÖNBÖZŐ NEMZETI, REGIONÁLIS ÉS HELYI SZEREPLŐK KÖZÖTTI KOORDINÁCIÓ ÉS EGYÜTTMŰKÖDÉS ÖSZTÖNZÉSE

A pályaorientáció a népesség különböző szegmenseit szolgálja ki: diákok, egyetemi tanulmányokat kezdő hallgatók, álláskeresők, szakképzésben részvevők és foglalkoztatottak, amihez eltérő rendszerekre van szükség. Javítani kell a különböző területek egymást kiegészítő jellegét és koordinációját a nemzeti és helyi hatóságok, a vállalkozások, a megfelelő ügynökségek, a szociális partnerek és helyi közösségek közötti együttműködés révén annak érdekében, hogy hatékonyabban működjenek a pályaorientációt igénylők számára hozzáférhető fogadóhálózatok.

Ahhoz, hogy e prioritási tengelyen belül eredményeket érjenek el, a tagállamoknak egyedi helyzetüktől függően az alábbiakat kell megfontolniuk:

– az egész életen át tartó pályaorientációs szolgáltatás főbb szereplői között hatékony, hosszú távú nemzeti és regionális koordinációs és együttműködési mechanizmusokat kell kialakítani,

– az egész életen át tartó tanulásra és a foglalkoztatásra vonatkozó nemzeti stratégiákban – az egyes tagállamok által elfogadott elképzelésekkel összhangban – a pályaorientáció dimenziójának létrehozásával kell megkönnyíteni az ilyen jellegű koordinációt és együttműködést,

– támogatni kell a partnerségi politikát és az egész életen át tartó pályaorientációra irányuló szolgáltatások helyi hálózatának létrehozását, többek között – ahol ez hatékonynak mutatkozik – a szolgáltatás igénybevételének egyszerűsítése érdekében a szolgáltatások összevonásával,

– közös kultúrát kell kialakítani – többek között minőségbiztosítás révén – az illetékes helyi, regionális és országos szintű szolgáltatók között.